

0 Generelt

01 Innhold og hensikt

Dette bladet viser U-verdier (varmegjennomgangskoeffisienter) for de mest vanlige eldre bygningskonstruksjonene. Det viser også U-verdier ved forskjellig etterisolering. Bladet er ment som et hjelpemiddel ved vurdering av etterisoleringstiltak og ved beregning av eldre bygningers energi- og effektbehov.

02 Forutsetninger

021 De ulike materialenes *varmeledningsevne* er gitt i NS 3031 som en praktisk varmekonduktivitet (λ_p -verdi). Det er forutsatt normal fuktighet i de aktuelle bygningsdelene. I mange tilfeller vil varmekonduktiviteten variere en del og ofte være bedre enn de angitte verdiene.

022 *U-verdiene* er beregnet etter reglene i NS 3031. Generelt er U-verdiene basert på middelverdien av øvre og nedre grenseverdi for den totale varmemotstanden luft-til-luft. De angitte U-verdiene gjelder for hver enkelt bygningsdel og inkluderer kuldebruvirkningen fra stendere, bjelker o.l. Virkningen av eventuelle kuldebruer i sammenføyningen av bygningsdeler, som f.eks. overgang yttervegg/etasjeskiller, må beregnes spesielt.

023 *Kledninger*. Det fins en lang rekke aktuelle alternativer for kledninger. I praksis har forskjellen mellom de ulike kledningene liten betydning for den totale varmegjennomgangen.

03 Henvisninger

Byggedetaljer:

A 522.412 Etterisolering av trebjelkelag over kjeller og kryperom

A 523.311 Etterisolering av trevegger

Byggforvaltning:

723.312 Etterisolering av betong- og murvegger

Norsk Standard:

NS 3031 Beregning av bygningers energi- og effektbehov til oppvarming og ventilasjon

Trevirke	0,120
Trefiberplater, porøse	0,050
Trefiberplater, halvharde	0,075
Trefiberplater, harde	0,120
Sponplater	0,120
Murverk av teglstein	0,70
Murverk av lettklinkerblokker	0,23
Kutterflis, vegg	0,08
Kutterflis, bjelkelag	0,12
Bølgepapp	0,05
Presset halmplate	0,057
Treullsementplate	0,10
Kiselgur	0,12
Leire	ca. 0,20
Teglstein 1200 kg/m ³	0,4
Teglstein 1600 kg/m ³	0,6
Teglstein 2000 kg/m ³	0,8
Gassbetong	ca. 0,1
Lettklinkerbetong 1000 kg/m ³	0,38
Lettklinkerbetong 1600 kg/m ³	0,70

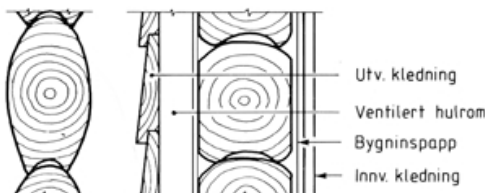
12 Varmemotstander

Følgende varmemotstander, R, er benyttet ved beregning av U-verdiene:

	R (m ² K/W)
Papp og folier mot luft	0,03
Papp og folier mellom to andre materialer	0,05
≥ 50 mm uventilert hulrom, vegg	0,17
20 mm ventilert hulrom, vegg	0,085
20 mm uventilert hulrom, tak	0,14
50 mm ventilert hulrom, tak	0,07
Kaldt loftsrom og rom i oppfôret tretak (inkl. utv. overgangsmotstand)	0,5
Samlet overgangsmotstand, vegg	0,17
Samlet overgangsmotstand, etasjeskiller	0,26
Samlet overgangsmotstand, tak	0,17
Innv. overgangsmotstand, tak	0,13
Takstein m/opplekting	0,08
Samlet motstand, kryperom	1,0

2 Yttervegg

21 Laftet vegg

Tabell 21

Beregnet U-verdi i W/m²K for laftet vegg ved varierende plank-/stokkdimensjon og kledning. For etterisolering, se tabell 53

Konstruksjon	Dimensjon på laft (mm)			
	(3")	(4")	(5")	(6")
1. Uten kledning	1,3	1,0	0,84	0,72
2. Innv. panelt + papp	1,0	0,86	0,74	0,64
3. Utv. panelt (luftet) + papp	1,0	0,85	0,73	0,63
4. 2 + 3	0,87	0,74	0,65	0,57

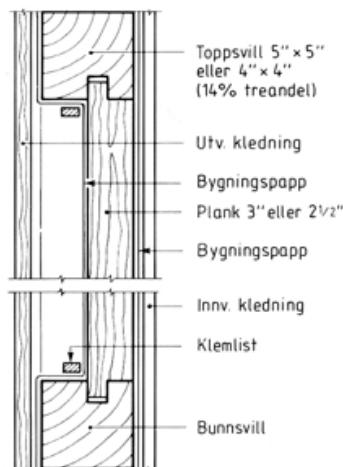
1 Materialer

11 λ_p -verdier

Følgende varmekonduktiviteter, λ_p -verdier, er benyttet ved beregning av U-verdiene:

	λ_p (W/mK)
Mineralull, klasse 0,036	0,036
Mineralull, innblåst i hulrom	0,039
Mineralull, klasse 0,039	0,039
Ekspandert polystyren	0,036

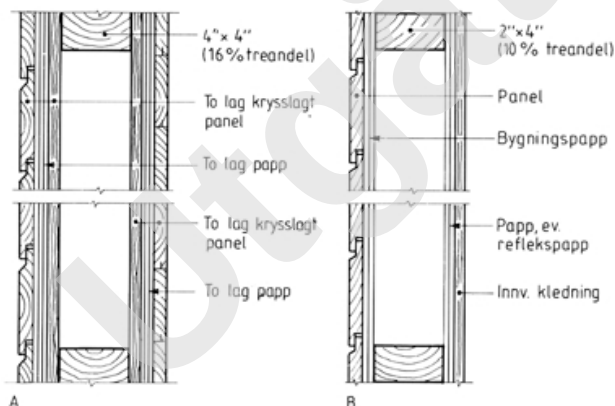
22 Reisverk

Tabell 22
Beregnet U-verdi i W/m^2K for reisverksvegg
For etterisolering, se tabell 52 og 53

Konstruksjon	Dimensjon på stående plank	
	(2 1/2")	(3")
Kledning, uluftet	0,88	0,79
Kledning, luftet	1,0	0,90
Utvendig kledning fjernet for utvendig etterisolering	1,2	1,1

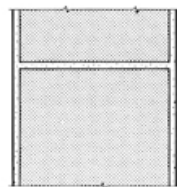
23 Bindingsverk

Tabell 23
Beregnet U-verdi i W/m^2K for bindingsverksvegg
For etterisolering, se tabell 52 og 53

Konstruksjon/isolasjon	Isolasjonstykkelse d (mm)	U-verdi
A Uisolert	0	0,91
B Uisolert	0	1,4
B Uisolert m/reflekspapp	0	1,2
B m/kutterflis	98	0,60
B m/bølgepapp	30	0,80
"	40	0,70
B m/presset halplate	40	0,74
"	75	0,54
B m/trellsementplate	50	0,84
B m/sydde mineralullmatter	30	0,73

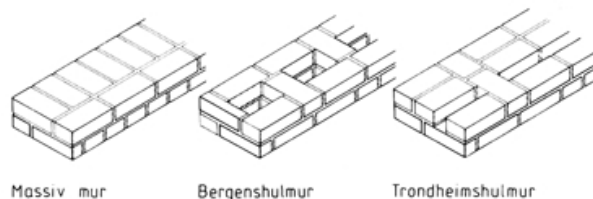
24 Murverk av blokker

Tabell 24
Beregnet U-verdi i W/m^2K for murt vegg av blokker med 10 mm KC-puss på hver side (fukttinhold 4 %) over grunnen
For etterisolering, se tabell 53

Konstruksjon	Densitet (kg/m ³)	Veggykkelse (mm)		
		150	200	250
Massiv betongblokk	2000	-	2,8	2,5
Betonghullblokk	-	-	1,9	1,5
Gassbetongblokk, murt	400	0,81	0,63	0,44
"	500	1,0	0,78	0,55
Gassbetongblokk, limt	400	0,61	0,47	0,33
"	500	0,81	0,63	0,44
Lettklinkerbetongblokk, murt	770	1,2	0,94	0,84
"	900	1,4	1,1	0,95

25 Murverk av teglstein

Tabell 25
Beregnet U-verdi i W/m^2K for murt vegg av teglstein med 10 mm KC-puss på hver side
For etterisolering, se tabell 53

Konstruksjon	Densitet (kg/m ³)	Veggykkelse (stein)							
		1/2	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	2	2 1/4	2 1/2
Massivmur	1200	2,2	1,3		0,96		0,75		
"	1600	2,7	1,8		1,3		1,1		
"	2000	3,1	2,1		1,6		1,3		
Bergenshulmur	1200				1,0		0,81/0,94*		
"	1600				1,4		1,1/1,2*		
"	2000				1,6		1,3/1,4*		
Trondhjems-hulmur	1200					0,85		0,68	0,62**
"	1600					1,1		0,92	0,81**
"	2000					1,3		1,1	0,96**
Engelsk hulmur	1200		1,1						
"	1600		1,4						
"	2000		1,6						

* Høyeste verdi gjelder mur med 1/2-stens vanger

** 2 hulrom-rader

26 Betong

Tabell 26

Beregnet U-verdi i W/m^2K for betongvegg isolert med ulike isolasjonsmateriale (Betongens tykkelse har liten betydning.)
For etterisolering, se tabell 53

Isolasjonsmateriale	Isolasjonstykkelse (mm)						
	30	40	50	75	100	125	150
Ekspandert korkplate	1,3	1,1	0,93				
Treullsementplate			1,3	1,0	0,81		
Gassbetong					0,81	0,68	0,58
Lettklinkerbetong, 1000 kg/m ³					1,9	1,7	1,5
Lettklinkerbetong, 1600 kg/m ³					2,5	2,3	2,1

27 Naturstein

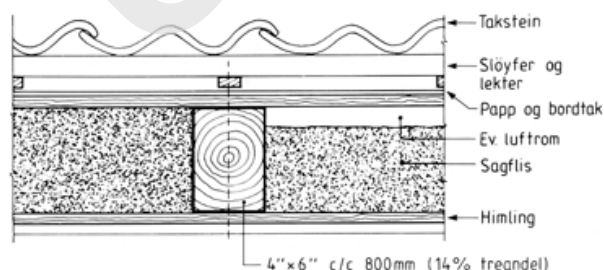
Tabell 27

Omtrentlig U-verdi i W/m^2K for vegg murt av naturstein.
For etterisolering, se tabell 53

Konstruksjon	Murtykkelse (mm)			
	250	500	750	1000
Gråsteinsmur	3,7	2,7	2,1	1,8
Ålesundsmur	3,2	2,2		

3 Tak

31 Tretak med skrå himling

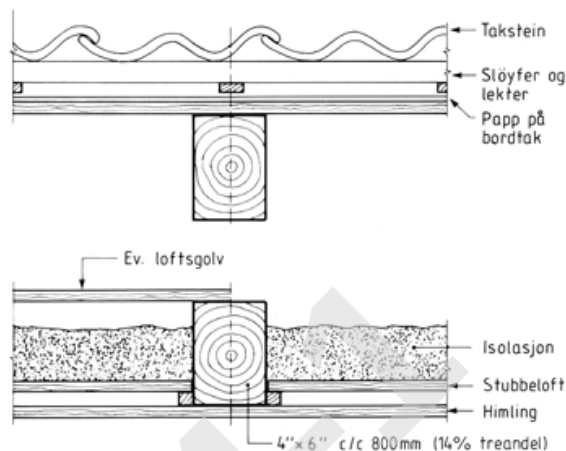
Tabell 31

Beregnet U-verdi i W/m^2K for tretak med skrå himling
For etterisolering, se tabell 52 og 53

Fyllmateriale	Tykkelse på sagflis (mm)						
	0	25	50	75	100	125	Full
Sagflis	1,3	1,0	0,84	0,72	0,64	0,57	0,44*

* Pakket

32 Trebjelkelag med kaldt loft

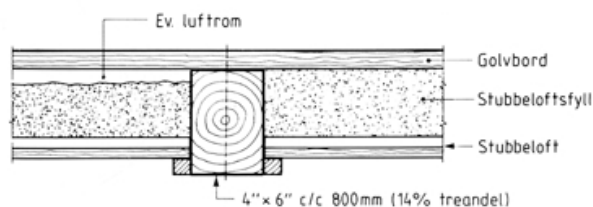
Tabell 32

Beregnet U-verdi i W/m^2K for trebjelkelag mot kaldt loft
(Takkonstruksjonen medregnet.)
For etterisolering, se tabell 52 og 53

Konstruksjon	Isolasjonstykkelse (mm)					
	0	25	50	75	100	Fullt
Trebjelkelag med loftsgolv						
Fylling av:						
- kiselgur/sagflis	0,78	0,68	0,60	0,54	0,49	0,49
- leire	0,78	0,71	0,66	0,61	0,57	0,58
Trebjelkelag uten loftsgolv						
Fylling av:						
- kiselgur/sagflis	1,1	0,86	0,73	0,64	0,57	0,53
- leire	1,1	0,92	0,83	0,75	0,69	0,65

4 Etasjeskiller

41 Trebjelkelag mot kryperom/kjeller og mot det fri

Tabell 41

Beregnet U-verdi i W/m^2K for trebjelkelag mot kryperom og mot det fri
For etterisolering, se tabell 52 og 53

Konstruksjon		Fylling		
		0	50 mm	Full
Mot kryperom " "	Leire	0,59	0,52	0,49
	Kiselgur/sagflis	0,59	0,48	0,42
Mot det fri " "	Leire	1,3	0,99	0,89
	Kiselgur/sagflis	1,3	0,87	0,68

5 Etterisolering

51 Generelt

For etterisolering er tre metoder aktuelle:

- innblåsing eller innlegging av mineralull i hulrom i konstruksjonen
- innvendig etterisolering
- utvendig etterisolering

52 Innblåsing/innlegging av mineralull i eksisterende hulrom

Tabellene gjelder også der konstruksjonen er åpnet for innlegging av isolasjon slik at isoleringen fører til større total veggtykkelse enn tidligere. Varmemotstanden i hulrommet er her erstattet med varmemotstand fra innblåst/innlagt mineralull, se tabell 52.

Tabell 52

Beregnet U-verdi i W/m^2K for konstruksjoner etter innblåsing eller innlegging av mineralull klasse 0,039 i eksisterende hulrom

U-verdi før inn- blåsing	Tykkelse på hulrom (mm)									
	30	40	50	60	75	100	125	150	175	200
Tak/trebjelkelag mot kaldt loft										
0,5	0,41	0,38	0,35	0,33	0,30	0,26	0,23	0,21	0,19	0,18
0,6	0,47	0,43	0,39	0,36	0,33	0,28	0,25	0,22	0,20	0,18
0,7	0,53	0,47	0,43	0,40	0,35	0,30	0,26	0,23	0,21	0,19
0,8	0,58	0,52	0,47	0,43	0,38	0,32	0,28	0,24	0,22	0,20
0,9	0,63	0,55	0,50	0,45	0,40	0,33	0,29	0,25	0,22	0,20
1	0,67	0,59	0,52	0,47	0,41	0,34	0,29	0,26	0,23	0,21
1,1	0,71	0,62	0,55	0,49	0,43	0,35	0,30	0,26	0,23	0,21
1,2	0,75	0,65	0,57	0,51	0,44	0,36	0,31	0,27	0,24	0,21
1,3	0,79	0,68	0,59	0,53	0,46	0,37	0,31	0,27	0,24	0,22
1,4	0,82	0,70	0,61	0,54	0,47	0,38	0,32	0,28	0,25	0,22
Golv/etasjeskiller										
0,5	0,42	0,39	0,36	0,34	0,30	0,27	0,24	0,21	0,19	0,18
0,6	0,49	0,44	0,40	0,37	0,34	0,29	0,25	0,23	0,20	0,19
0,7	0,54	0,49	0,44	0,41	0,36	0,31	0,27	0,24	0,21	0,19
0,8	0,60	0,53	0,48	0,44	0,39	0,32	0,28	0,25	0,22	0,20
0,9	0,65	0,57	0,51	0,46	0,41	0,34	0,29	0,26	0,23	0,21
1	0,70	0,61	0,54	0,49	0,43	0,35	0,30	0,26	0,23	0,21
1,1	0,75	0,65	0,57	0,51	0,44	0,36	0,31	0,27	0,24	0,21
1,2	0,79	0,68	0,60	0,53	0,46	0,37	0,32	0,27	0,24	0,22
1,3	0,83	0,71	0,62	0,55	0,47	0,38	0,32	0,28	0,25	0,22
1,4	0,87	0,74	0,64	0,57	0,48	0,39	0,33	0,28	0,25	0,22
Vegg										
0,5	0,41	0,38	0,35	0,33	0,30	0,26	0,23	0,21	0,19	0,18
0,6	0,48	0,43	0,40	0,37	0,33	0,29	0,25	0,22	0,20	0,19
0,7	0,53	0,48	0,44	0,40	0,36	0,30	0,27	0,24	0,21	0,19
0,8	0,59	0,52	0,47	0,43	0,38	0,32	0,28	0,24	0,22	0,20
0,9	0,64	0,56	0,50	0,46	0,40	0,33	0,29	0,25	0,23	0,20
1	0,68	0,60	0,53	0,48	0,42	0,35	0,30	0,26	0,23	0,21
1,1	0,73	0,63	0,56	0,50	0,43	0,36	0,30	0,27	0,24	0,21
1,2	0,77	0,66	0,58	0,52	0,45	0,37	0,31	0,27	0,24	0,22
1,3	0,81	0,69	0,60	0,54	0,46	0,38	0,32	0,28	0,24	0,22
1,4	0,84	0,72	0,62	0,55	0,47	0,38	0,32	0,28	0,25	0,22

NB! Det er regnet 10% treandel til svill og stender eller bjelke. Gevinst fra refleksapp forsvinner ved innblåsing.

53 Innvendig eller utvendig etterisolering

U-verdien for selve bygningsdelene vil tilnærmet være den samme enten isolasjonen plasseres på utvendig eller innvendig side. Det er imidlertid viktig å være klar over at innvendig isolering likevel vil gi betydelig større varmetap, pga. kuldebruer ved bygningsdelenes sammenføyninger.

Tabell 53

Beregnet U-verdi i W/m^2K for konstruksjon utvendig eller innvendig etterisolert i homogent lag

U-verdi før inn- blåsing	Tykkelse på hulrom (mm)									
	30	40	50	60	75	100	125	150	175	200
Mineralull (klasse 0,036) / ekspandert polystyren										
0,5	0,37	0,34	0,31	0,29	0,26	0,22	0,20	0,18	0,16	0,15
0,6	0,42	0,38	0,34	0,32	0,28	0,24	0,21	0,19	0,17	0,15
0,7	0,46	0,41	0,37	0,34	0,30	0,25	0,22	0,19	0,17	0,16
0,8	0,50	0,44	0,39	0,36	0,32	0,26	0,23	0,20	0,18	0,16
0,9	0,53	0,47	0,42	0,38	0,33	0,27	0,23	0,20	0,18	0,17
1	0,56	0,49	0,43	0,39	0,34	0,28	0,24	0,21	0,19	0,17
1,1	0,59	0,51	0,45	0,40	0,35	0,29	0,24	0,21	0,19	0,17
1,2	0,62	0,53	0,47	0,42	0,36	0,29	0,25	0,22	0,19	0,17
1,3	0,64	0,55	0,48	0,43	0,37	0,30	0,25	0,22	0,19	0,17
1,4	0,66	0,56	0,49	0,44	0,37	0,30	0,25	0,22	0,19	0,17
Mineralull (klasse 0,039)										
0,5	0,38	0,35	0,32	0,30	0,27	0,23	0,21	0,19	0,17	0,16
0,6	0,43	0,39	0,35	0,33	0,29	0,25	0,22	0,20	0,18	0,16
0,7	0,47	0,42	0,38	0,35	0,31	0,27	0,23	0,20	0,18	0,17
0,8	0,51	0,45	0,41	0,37	0,33	0,28	0,24	0,21	0,19	0,17
0,9	0,55	0,48	0,43	0,39	0,34	0,29	0,25	0,22	0,19	0,18
1	0,58	0,51	0,45	0,41	0,36	0,30	0,25	0,22	0,20	0,18
1,1	0,61	0,53	0,47	0,42	0,37	0,30	0,26	0,23	0,20	0,18
1,2	0,64	0,55	0,49	0,44	0,38	0,31	0,26	0,23	0,20	0,18
1,3	0,67	0,57	0,50	0,45	0,39	0,32	0,27	0,23	0,21	0,18
1,4	0,69	0,59	0,52	0,46	0,39	0,32	0,27	0,23	0,21	0,19

For etterisolering i utføring av tre (10% treandel) med kledning av 22 mm sponplate eller 19 mm trepanel, øker U-verdien med ca. 0,02 og 0,03 W/m^2K for henholdsvis mineralull klasse 0,036 og 0,039. Endring av kledning gir små utslag på U-verdiene.

54 Eksempel

En uisolert bindingsverksvegg med stenderdimensjon 98 mm x 98 mm (4" x 4"), ønskes bedre isolert. Tabell 23 viser at eksisterende vegg har en U-verdi på ca. 0,91 W/m^2K . Ved å gå inn i tabell 52, ser man at innblåsing av mineralull vil gi en U-verdi på 0,33 W/m^2K . Dersom man ønsker en høyere isolasjonsstandard, med f.eks. U-verdi rundt 0,25 W/m^2K , viser tabellen at fjerning av panel og utlekting til 150 mm isolasjon vil tilfredsstille dette.

6 Referanser

61 Forfatter og redaksjon

Dette bladet er skrevet av Tormod Aurlien og redigert av Ida Christine Blytt. Redaksjonen ble avsluttet i september 1989.

62 Litteratur

621 Watzinger, A. Varmeledningstall for byggematerialer. NTNF Byggeteknisk Utvalg. Rapport nr. 1. Oslo 1950